Халыктан торак-коммуналь хезмәтләр өчен түләүләрне җыю дәрәҗәсе торак-коммуналь хуҗалык өлкәсендә җитди проблема булып кала. 2014 елның 12 аенда Әлмәт муниципаль районы буенча әлеге күрсәткеч 97,2% тәшкил итте (2013 елның шул чорында - 98,2%). Моннан тыш, районда торак-коммуналь хезмәтләр өчен электрон рәвештә түләү мөмкинлеге хакында халыкны хәбәрдар итү җитәрлек дәрәҗәдә нәтиҗәле тормышка ашырылмый. 2014 елның гыйнвар-декабрь айларында электрон түләүләр күләме түләүләрнең гомуми суммасыннан 24,5% тәшкил итте (2013 елның шул чорында - 25,2%). Шуңа бәйле рәвештә халыкны хәбәрдар итү эшенә массакүләм мәгълүмат чаралары, идарәче компанияләр һәм торак милекчеләре ширкәтләре, банклар активрак кушылырга тиеш.

2014 елда якынча 2,5 млн сум күләмендә муниципаль бюджет акчасына зиратларны карап тоту буенча эшләр башкарылды. Әлмәт муниципаль районында ел саен Хәтер айлыгы үткәрү күркәм традициягә әйләнде. Узган ел әлеге эштә районның 57 предприятиесе һәм оешмасы ярдәм күрсәтте, барлыгы 1400 кеше эшләде, 140 машина чүп-чар түгелде.

"2010-2015 елларга Татарстан Республикасында энергияне саклау һәм энергетик нәтиҗәлелекне арттыру" программасын тормышка ашыру кысаларында отчет елында Әлмәт муниципаль районына республика бюджетыннан бюджет өлкәсе объектларын узеллар белән тәэмин итүгә 5,4 миллион сум бүлеп бирелде. Әлеге программа буенча 13 социаль өлкә объектында үзәктән җылытуны исәпкә алучы 8 узел, һава торышына карап көйләүче 4 узел, кайнар су белән тәэмин итүне исәпкә алучы 6 узел һәм 1 индивидуаль җылылык пункты урнаштырылды.

2014 елда халыкның киң катлауларын күпфатирлы торак йортларда советлар төзүгә җәлеп итү буенча эш дәвам иттерелде. Шушы максатта шәһәрдә һәм районда 800 дән артык җыелыш үткәрелде. Массакүләм мәгълүмат чараларында идарәче компанияләр һәм торак милекчеләре ширкәтләре эшчәнлегенә кагылышлы төрле мәсьәләләр буенча мәкаләләр басылып чыкты.

"Әлмәт-Водоканал" ААҖ тарафыннан 15,7 млн сумга су белән тәэмин итү һәм су түгү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм ремонтлау эшләре башкарылды. "Чиста су" программасын тормышка ашыру кысаларында "Урсалы" микрорайонында озынлыгы 3,4 километр булган сүүткәргеч төзелде һәм суүткәргеч насос станциясе монтажланды. Әлеге эшләрне республика бюджетыннан финанслау күләме 8,2 миллион сум тәшкил итте.

Шәһәр чистарту корылмаларын реконструкцияләү оператив чишүне таләп итүче җитди проблема булып кала бирә. Алар 40 елдан артык элек эксплуатациягә кертелгән һәм инде таләпләргә җавап бирми. Бүгенге көнгә реконструкция вариантларының техник-икътисади нигезләнеше эшләнгән, проектка дәүләт экспертизасы үткәрелгән. Эшләрнең бәясе - 1,5 миллиард сум. Әлеге проблеманы бары тик тиешле федераль программалар аша республика һәм җирле бюджетлардан өстәмә финанслау шартларында, шулай ук инвесторлар акчаларын җәлеп итеп кенә хәл итү мөмкин булачак.

"Әлмәт җылылык челтәрләре" ААҖ тарафыннан 3,1 километр озынлыгында җылылык челтәрләре реконструкцияләнде, мини-ТЭЦ төзү, котельныйларны ремонтлау һәм техник яктан яңадан коралландыру, инженерлык челтәрләрен ремонтлау буенча җәмгысе 237,5 миллион сумлык эш башкарылды (шул исәптән "Татнефть" ААҖнең финанс ярдәме - 62,2 миллион сум).

"Светсервис" МУП тарафыннан 2014 елда яктырту электр челтәрләрен һәм фонтаннарны ремонтлау һәм техник яктан карап тоту буенча эшләр башкарылды. Бу максатларга муниципаль бюджеттан 20,2 миллион сум бүлеп бирелде. Ел дәвамында шарлавыклы буаларда 104 яктырту шары, 3094 лампа, 403 яктырткыч алыштырылды. Шулай ук предприятие 9 балалар бакчасын һәм 4 мәктәпне җылылык белән тәэмин итүче котельныйларда 3,4 млн сумга (республика бюджеты) 23 казанны алыштыру буенча эш башкарды. "Светсервис" МУП карамагында 173 автономияле котельный бар, җылылык челтәрләре озынлыгы (ике торбадан исәпләгәндә) 10 км га якын тәшкил итә. Предприятие районның күп кенә бюджет учреждениеләрен җылылык энергиясе белән тәэмин итә. Котельныйларга агымдагы хезмәт күрсәтүгә чыгымнар 2014 елда 375 мең сум тәшкил итте.

"Сетевая компания" ААҖ филиалы - Әлмәт электр челтәрләре предприятиесе тарафыннан отчет елында 12,5 млн сумга электр тапшыру һава линияләрен реконструкцияләү һәм трансформаторлар алыштыру, шулай ук якынча 33 млн сумга һава һәм кабель линияләрен сузу эшләре башкарылды. "Снежинка" чаңгы комплексында яктырту системасын төзеп тапшыру шәһәрдә яшәүчеләр һәм калабыз кунаклары өчен яхшы бүләк булды.

2014 елда торак-коммуналь хуҗалык өлкәсендә район координация советы эшен дәвам итте. Ел дәвамында районның торак-коммуналь хуҗалык эшчәнлеген нәтиҗәлерәк итүгә, шулай ук әлеге тармакта закон бозуларны кисәтүгә багышланган 7 утырыш уздырылды, аларда 20 дән артык мәсьәлә тикшерелде.

Советның барлык утырышларына идарәче компанияләр, ресурс белән тәэмин итүче предприятиеләр җитәкчеләре, җәмәгатьчелек, массакүләм мәгълүмат чаралары, хокук саклау органнары вәкилләре киң җәлеп ителде.

2015 елда торак-коммуналь хуҗалык өлкәсендә (Н.А. Богданчиков) өстенлекле бурычлар түбәндәгеләр:

- күпфатирлы торак йортларны капиталь ремонтлау программаларын тормышка ашыру;
- торак-коммуналь хезмәт күрсәтүләрнең сыйфат стандартларын кертү;
- гражданнарның һәм коммуналь предприятиеләрнең чыгымнарын кыскарту мөмкинлеге бирүче заманча технологияләрне кулланып коммуналь инфраструктураны камилләштерү;
- торак-коммуналь хезмәтләргә түләүләрне җыюның үтәкүренмәлелеген тәэмин итү һәм аларны максатчан файдалану;
- торак-коммуналь хуҗалык предприятиеләренең озак сроклы инвестицион программаларны планлаштыруга күчүе;
- шәһәр чистарту корылмаларын реконструкцияләү буенча эшләрне өстәмә финанслау шартларында тиешле федераль программаларга кертү мәсьәләсен эшләп җиткерү;
- торак-коммуналь хезмәтләр өчен электрон рәвештә түләү популярлыгын арттыру буенча халык белән эшләү.
-идарә итүче компанияләрне күп фатирлы торак йортлар белән идарә итү хокукына лицензияләү.

Элемтә һәм мәгълүматлаштыру

2014 елда район халкы арасында телефон элемтәсе абонентлары саны 44557 берәмлек булды (кимү 6,4%).

"Таттелеком" ААҖ филиалы - Әлмәт зона электр элемтәсе узелы тарафыннан 744 мең сумга элемтә линияләренә агымдагы һәм капиталь ремонт эшләре башкарылды. Кабель телевидениесе хезмәтләрен күрсәтү буенча эш дәвам иттерелде. Былтыр әлеге технологиягә 5005 абонент тоташтырылды. IP-TV технологиясенә (интерактив телевидение) 1625 абонент кушылды.

2014 елда "Таттелеком" ААҖ Әлмәт муниципаль районында мәгълүматларны 100 Мбит/с дан артык тизлек белән тапшыру мөмкинлеге бирүче 4G яңа заманча стандарты буенча тоташтырылган 26 база станциясен эшләтеп җибәрде.

"ТатАИСнефть" ҖЧҖ тарафыннан узган ел мультисервис тоташуының киң полосалы челтәрләрен төзү технологиясен (GPON) кулланып абонентларны тоташтыру буенча эшләр дәвам иттерелде. Бу хезмәт күрсәтү сыйфаты гарантияләнеп мәгълүматлар тапшыру хезмәтенең һәм телефониянең берәр оптик җепселен бирү мөмкинлеге бирә.

2014 елда асылмалы элемтә линияләрен җир асты кабель коммуникацияләренә күчерү буенча эш дәвам итте. Ел дәвамында 21 километр асылма линияләр бетерелде. 2015 елның 1 гыйнварына калган эш 116,29 километр тәшкил итә.

Отчет елында муниципалитет тарафыннан районның рәсми интернет-порталының эш нәтиҗәлелеген арттыру буенча эшчәнлек алып барылды. Сайтның барлык бүлекләре диярлек яңартылды, шул исәптән татар телендә дә яңалык-хәбәрләр кую ешлыгы арттырылды, яңа рубрикалар кертелде. Әлеге эшнең нәтиҗәсе - 2014 ел йомгаклары буенча "Иң яхшы муниципаль район һәм шәһәр округы сайты" номинациясендә I урын.

Узган ел "Халык контроле" дәүләт-мәгълүмати системасы эше дәвам иттерелде. Аның ярдәмендә районда яшәүчеләр тормыш-яшәешнең барлык өлкәләренә кагылышлы шикаятьләрен, дәгъваларын һәм тәкъдимнәрен җиткерәләр. 2014 елда районның җирле үзидарә органнары адресына 1148 заявка керде, шуның 758 е уңай хәл ителде. 78 заявка буенча дәлилләп баш тартылды, 306 заявка үтәү өчен планлаштырылды. Әлмәт муниципаль районының рәсми интернет-порталындагы "Район башлыгына сорау бир" рубрикасына 718 мөрәҗәгать керде.

Агымдагы елда мәгълүматлаштыру һәм элемтә (М.Н. Гыйрфанов) өлкәсендә төп бурычлар булып түбәндәгеләр тора:

- районда 4G челтәрен киңәйтү һәм Интернетка киң полосалы тоташу дәрәҗәсен арттыру;
- асылмалы элемтә линияләрен җир асты коммуникацияләренә күчерү буенча эшне дәвам итү;
- халык белән электрон дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең популярлыгын арттыру буенча эш алып бару.

Экология

Гражданнарның тормыш сыйфатының төп күрсәткече булып уңайлы әйләнә-тирә мохит формалаштыру тора. Монда экология мөһим роль уйный.

2014 елда "2012-2015 елларга Әлмәт шәһәре территориясендә парклар һәм скверларны төзекләндерү" муниципаль максатчан программасын тормышка ашыру дәвам итте. Әлеге программа буенча республика һәм муниципаль бюджетлар акчаларына Бигәш урамы буйлап паркның беренче чиратын төзү тәгәлләнде.

Узган ел шәһәрдә һәм районда яшәүчеләргә уңайлы булсын дип каты көнкүреш калдыкларын җыю өчен евроконтейнерлар урнаштырыла башлады. Бу максатларга 2014 елда муниципаль бюджеттан 1 миллион сумнан артык акча бүлеп бирелде.

Шулай ук муниципаль бюджеттан 10 миллион сум күләмендәге акчага урамнарны, тротуарларны, урналарны, яңгыр сулары канализациясен җыештыру, үсемлекләрне тәрбияләү һәм башка эшләр өчен 2 берәмлек заманча күпфункциональ техника сатып алынды.

2014 елда табигатьне саклау чараларына җирле бюджеттан барлыгы 11 миллион сумнан артык акча бүлеп бирелде.

Әлмәт муниципаль районында былтыр 1 апрельдән 1 июньгә кадәр экологик икеайлык үткәрелде. Әлеге чор дәвамында район предприятиеләре, оешмалары һәм учреждениеләре көче белән шәһәргә керү юлларын, шәһәр урамнарын, ишегалды территорияләрен, чишмәләрне, гараж кооперативларын, зиратларны чистарту эшләре башкарылды. Экологик икеайлык чараларында 50 меңнән артык кеше, 1085 берәмлек техника катнашты, 1 меңнән артык машина чүп түгелде. Нефтьчеләр инициативасы нигезендә 21 апрельдән 26 сына кадәр "Татнефть" ААҖ структур берәмлекләре һәм бүлендек компанияләре көче белән шәһәр урамнарында генераль җыештыру үткәрелде. Эшләр тәүлек әйләнә режимда сменалап оештырылды.

Санитар-экологик хәлне яхшырту максатында район территориясендә агачлар һәм куаклар утырту эшләре башкарылды. 2014 ел дәвамында "Агач утырту көне", "Үз агачыңны утырт" акцияләре барышында 14 мең агач һәм куак утыртылды.

Ел саен экологик хәлне яхшырту буенча семинар-киңәшмә үткәрү күркәм традициягә әйләнде. Мондый экологик семинарлар үткәрү практикасы бары тик Әлмәт муниципаль районында гына яшәп килә. Һәр елны семинарлар төрле авыл җирлекләрендә үткәрелә һәм аларның тагын да үсүенә булышлык итә. 2014 елда әлеге чара Яшьләр бистәсендә үтте. Предприятиеләр көче белән чишмә төзекләнделәрде, клубка, мәктәпкә, балалар бакчасына керү урыннары реконструкцияләнде, агачлар утыртылды һәм башка эшләр башкарылды.

Берничә еллар дәвамында районда "Калдыкларга - икенче тормыш" акциясе уңышлы гына үтә. Отчет елында районның мәгариф учреждениеләре көче белән 61,6 тонна икенчел чимал җыелды, шул исәптән 25,1 тоннасы - авыл учреждениеләре көче белән.

Узган ел экология һәм табигатьтән файдалану департаменты тарафыннан, полиция һәм ТР Экология һәм табигый ресурслар министрлыгы белән берлектә, табигатьне саклау законнарын бозу фактларын ачыклау буенча эш үткәрелде. Административ хокук бозулар турында 4,8 млн сумга 1380 беркетмә төзелде.

"Татнефть" ААҖ әйләнә-тирә мохитны саклау буенча зур эш үткәрә. Финанслауның барлык чыганаклары буенча нефть ятмаларын эшкәртүнең бөтен комплексында экологик куркынычсызлыкны тәэмин итүгә компания инвестицияләре 2014 елда 6 миллиард сумга якын тәшкил итте. Әлеге эшчәнлек бәяләнмичә калмый. 2014 елда "Татнефть" ААҖ "ЭКОлидер" һәм "Кеше һәм табигать" республика бәйгеләре йомгаклары буенча инде унберенче ел рәттән абсолют җиңүче дип танылды. Әлмәт шәһәре "Шәһәр территориясендә әйләнә-тирә мохитны саклау өлкәсендәге казанышлары өчен" номинациясендә II урынны алды. Шулай ук "Әлмәт җылылык челтәрләре" ААҖ, "Балюкс" ҖЧҖ, 62 нче балалар бакчасы (Түбән Мактама бистәсе), "Альметьевский вестник" газетасы, "Татнефть" ААҖ телестудиясе төрле номинацияләрдә җиңүче һәм призер булдылар.

2015 ел Татарстанда Парклар һәм скверлар елы дип игълан ителде. Шуңа бәйле рәвештә экология һәм табигый ресурслар департаментына (И.З. Зиннәтуллин) Әлмәт муниципаль районы территориясен төзекләндерү һәм яшелләндерү мәсьәләләрен хәл итүгә аеруча игътибар бирергә кирәк.

Социаль яклау

2014 елда 73 меңнән артык кешегә 643,9 миллион сумлык социаль ярдәм чаралары күрсәтелде (2013 елда - 600,1 миллион сум). 7 меңнән артык кеше район бюджеты средстволары исәбенә якынча 9 миллион сумлык өстәмә социаль ярдәм чаралары алды.

Инвалидлар белән эшләү социаль яклау өлкәсендә эшчәнлекнең мөһим юнәлешләреннән берсе булып тора. Бүгенге көнгә районда 11896 инвалид яши (шул исәптән 18 яшькә кадәрге 591 инвалид бала). Аларның социаль инфраструктура объектларына каршылыкларсыз үтеп керә алуын тәэмин итү максатында отчет елында районда 94 объект (банклар, сәүдә предприятиеләре, даруханәләр, көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре) пандуслар һәм култыксалар белән җиһазландырылды.

Шулай ук әлеге максатларда "Һәркемгә уңайлы мохит" озак сроклы максатчан программасы тормышка ашырыла. 2014 елда Әлмәт муниципаль районына әлеге программа буенча 23,3 миллион сум бүлеп бирелде. Башкарылган эш нәтиҗәсендә 9 социаль хезмәт күрсәтү, сәламәтлек саклау, спорт, мәдәният һәм мәгариф объектына каршылыкларсыз керә алу мөмкинлеге тәэмин ителде.

"Бөек Ватан сугышы ветераннарын торак белән тәэмин итү турында"гы Россия Федерациясе Президенты Указын тормышка ашыру кысаларында отчет чорында 14 ветеран торак сатып алуга финанслар алды.

Әлмәт муниципаль районы территориясендә 2015 елның 1 гыйнварына 51746 пенсионер исәпләнә. Россия Пенсия фонды бюджетыннан 2014 елда 7 миллиард сумга якын төрле түләүләр башкарылды. 2015 елның 1 гыйнварына уртача пенсия күләме 11131,73 сум тәшкил итте.

Россиядә демографик хәлне яхшырту максатында РФ Пенсия фондына балалары булган гаиләләргә дәүләт ярдәме күрсәтү буенча вәкаләтләр йөкләнде. Отчет елында Әлмәт муниципаль районында ана (гаилә) капиталы средстволары исәбенә 6447 кеше 2,3 миллиард сумнан артык бәягә үзенең торак шартларын яхшыртты.

2014 елда халыкның якланмаган катлауларына социаль ярдәм күрсәтү чараларына бюджеттан тыш средстволарны җәлеп итү буенча эш дәвам иттерелде. Район предприятиеләре, оешмалары һәм учреждениеләре тарафыннан 611,5 миллион сумга хәйрия ярдәме күрсәтелде (2013 тә - 450 миллион сум).

Социаль яклау идарәсе (К.Ә. Гыйматдинова) һәм социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләре эшчәнлегендә 2015 елда өстенлекле бурычлар булып түбәндәгеләр кала:

- Бөек Ватан сугышында Җиңүнең 70 еллыгын бәйрәм итүгә әзерлек кысаларында Бөек Ватан сугышы ветераннарын социаль яклау буенча чаралар комплексын тормышка ашыру;
- алдан социаль булышлык чараларын куллану исәбенә халыкның социаль якланмаган катлаулары арасында социаль киеренкелеккә юл куймау;
- бюджеттан тыш средстволар исәбенә халыкка социаль ярдәм чараларын күрсәтү механизмын камилләштерү;
- социаль хезмәт күрсәтү учреждениеләрен модернизацияләү һәм матди-техник базаларын ныгыту, күрсәтелә торган хезмәтләр исемлеген киңәйтү;
- өлкән яшьтәгеләрнең социаль активлыгын күтәрү;
- "Һәркемгә уңайлы мохит" дәүләт программасын тормышка ашыру буенча эшне дәвам итү.

(Дәвамы 11 нче биттә)